

# Womhaj Bóh!



Číslo 36.  
5. septembra.

Číslo 7.  
1897.

## Serbiske njedželske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Esmolerjez knihiczišcežerni w Budyšcinje a łu tam dostacź sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

### 12. njedžela po šwjatej Trojizy.

1 Kor. 4, 1—5.

Woprawdže, wulke słowo, kotrež japoschtol Pawoł rěczy, słowo, kotrež hiščeže dženša kóždemu služomnikej Šhrystušowemu, kóždemu hospodarjej k wulkemu troschtej, tola pak tež k móznemu napominanju služu. W Korinthiskej wošadže běchu tajzy, kiž japoschtola pak khalichu, pak šudžachu. Dokelž je w našim čašu podobnje, dokelž šebi nětko jich wjele dowoli Šhrystušowych služomnikow šudžić, ma naš čaš to słowo prawje k wutrobje bradž. Pawoł bě wot teho šbóžnika na tym puczu do Damaskuša do služby powołany, Wot teho čaša bě wón najšwěrnišchi džělaczet we winizy teho šnješa; wón je pšchi wšchem hidženju a pšhesčěhanju šwěta i najwjetškej šwěrnosću šbóžny činjazy ewangelij — Bože kralestwo na semi wupšhesčerał. Wón móžesche i polnej wěrnosću prajicž, so je wjazy dželał a čerpił, dnyli čzi drusy japoschtoljo. Šswojim pšhecziwnikam wón pšchwoła: ja tych džerž naš kóždy, jako ja Šhrystušowych služomnikow a šastojušnikow na Božich potajustwach. Wón njecha šnješ teje wěry tych Korinthiskich byčž, wón njecha po šwojej woli a špodobanju wuczič, ale jim to šdželič, šchtož je po woli teho šbóžnika, šchtož je šam wot teho šnješa dostal; wón chze šastojušnik na Božich potajustwach byčž, jim čzište słowo Bože a šwjataj šakramentaj podawacž. Šajki troscht ja Šhrystušowych služomnikow našeho čaša wo wyšokim, krašnym, tola pak tež čěžkim šamolwjenja polnym šastojuštwje leži!

Někotry šwětny rjěnje: předač šteji w našej službje, wón ma po našej woli žiwy byčž a rěčecž. Njebychu potom i Šhrystušowej zyrkwju šrudnje štejało, njebychu potom te dušche šašo do pohanstwa šapanyle? Nětk šo pšchede wšchem prašcha: šchto šo w šastojušnikach pšta, kotrychž je tón šbóžnik powolał? Šeno, šo šwěrnici namašani budža. Na šwěrnosći pšhecziwo šebi a druhim wotpoczuje prawa mudrosć šastojušnika. Šchtož pšhecziwo šwojej duški šwěrnny njeje, kaš móže tón pšhecziwo druhim šwěrnny byčž? Wot Pawoła šebi nětki Korinthišy žadachu, šo by i wyšokimi rjěnje klinežazymi šłowami w šwětnej mudrosći k nim rěčal. Wšchato žadanja dženša hiščeže šlyšchimy, kaš: předač dnybi wěrzazy byčž, ale niz taš mjenowany wěrzazy, ale muž, kiž šo šobu wješeli a dobre towaštwu džerži, dale: předač dnybi bjes pohladanja na paršchonu, bjes bojošče, to čzište, frute słowo Bože pšchpowjedacž, ale niz tajki muž, kiž šo wo to nještara, hacž šo na njeho šwari, abo hacž šo wón khalichu, kiž taš wjele wot hrěcha a pokuty rěczy, kiž měr we wošadže (kiž pak je šhniły měr) kaš. Mój kšhesčizjano, chyzł ty po woli twojich džěczy, twojich domjaznych žiwy byčž a rěčecž, ty njebychu wjedžal, kaš měl to šapocžecž. Nješabudž, jeno šwěrnosć šo pšta, to je došć. Še wona jow namašacž, potom we wošadže, potom w twojim domje derje šteji. Tudy wopomni něšchto i čaša reformazije. Našch Dr. Marčzin Luther pšchindže juntrócž do hošćenža. Wón šo ludži woprašcha, kaški muž je jich předač. Wšchitzy jeho khalichu a jeho šwěrnosć wušběhowachu. Luther pak šam pšchi šebi myšlešche: lubšcho



by mi bylo, hdy bychu jow na njeho šwarili. Wón šo bóřny wo jeho njewěrnosczi pschewědca. Čzi, kotřiz poručnosć nimaja, tež prawo nimaja do čašba šudžic, hač tu šwěrnosc je. Tola šwět šebi pomhač njemóže, wón wšitko šudži. Lědy šu ludžo wote mšče, a hžo někotři předarja a předomanje šhwala, někotři to abo tamne wustaja. Šhto šebi myšliš, hdy by to ša durjemi šlyšchal, kač čzi twoji tola bjes winy šudža, njebny ty psched nich šupil a jim pschivolal: wošebje čzi, kiž pytaju wšchón porjad w kraju postorečic, šu tež čzi najšóřichi njepšcheczeljo žyřtwje, woni na to džělaja, šo bychu předarjom a šlužomnikow šwojeje čžertowškeje wole ščinili, jim wšchu nahladnosć wšali, kotruž maja jako Šhryštušowu šlužomnizy. Nicžo jim napschecziwnišče njeje, šhiba Bože čžiste křute šlowo. Šabycž pač njechamy, šo předar šam w Šhryštušowej šlužbje njesteji, ale tež kóždy hošpodar, kóždy nan, kóžda macž, kóždy, kotremuž šu dušče poručene. Woni maja šo pschepytacž, hač šu tym šwojim čžiste šlowo Bože k wutrobje wjedli, woni maja šo pschepytacž, hač šu tych šwojich k Šhryštušowej wozžili, jich napominali, Boži dom wopytacž, domach psches modlitwu, čžitanje w bibliji a natwarjaznych knihach šo wo šbože šwojich dušchow štaracž. Pschi tym je wažne, šo by předar, kóždy tym šwojim psches šhodjenje a škutki wopokašal, šo je čžinječ šlowa Božeho a tón poroř wotwobročil: druhich čže napominacž, a tola šam lěpschi njeje; tajzy šu wšchitzy, kiž šo wěřjazy mjenuja. Škóždy ma, runje kač dušchepaštyř, wšchědnje š teje šchazšomory Božeho šlowa bracž, šo by druhim šobudželicž móhl. Wěrnó drje je, šo je jich došcž, kiž maja šo ša šhmanych, druhich wucžicž, wěrnó drje je, šo maja čzi šektirarjo našcheho čžašba w duchownej hordošeci šamych ša šastojnikow na Božich potajštwach powoľaja, šebje šamych do šastojštwu poštaja, šo do šastojštwu druhich nuts čžišchca, a š tym Šhryštušowej žyřtwi wjazy šeschšodža, hač čzi, kiž šo ša njepšcheczelow Božeho kraleštwu wušnaja. Woni njewopomnja, šo dyrbi kóždy po prawym čžucžu powoľany byčž. Woni šu po Šhryštušowych šlowach čzi šalschni profetojo, kiž we wowečej drašče šhodža, ale šu šnutškach torhaze wjelki. Šanbuječe šo. Wostaječe to šhroble a wopomicež, šo š wami derje mēnju. W tych šlowach Šawoľa pač hišchče leži, šo něhdy čžaš pschindže, hžez wofada, hžez čzi, kiž maja poručnosć, šudžicž móža. Šo budže tón čžaš, w kotrymž tón šbóžnik, tón šudnik šwěta šašo pschindže. Šehdy na šwětlo pschindže, šchtož je potajne bylo. Šo by šo tola kóždy dušchepaštyř, kóždy, kiž ma jemu poručenu dušchu, štajnje na tón čžaš hladał a šo wšchědnje na njón dopomnil, šo njetrjebał wot žaneje dušče to šlowo šlyšchecž: ty šy na tym wina, šo šym něč wěčnje šhubjeny a šatamany, ale šo by jemu tón šbóžnik pschivolacž móhl: „Š ty dobrý a šwěrný wotročžto, ty šy na małym šwěrný byl, ja čžu tebe na wjele poštaječž, dži nuts k twojeho šnješa wješelošče!“

Šamjeň!

### Šaršchonske šcheshčžijanštwó.

(Šabožne rošpominanja wot Š. Šanšena, šararja w Šwēnje w Šwēřškej.)

(Šotracžowanje.)

### Šhto dyršimý š Božim šlowom čžiniczž?

Šut. 11, 27. 28.

Šraji mi, mój šubny, šchto šy š Božim šlowom šapocžal, kotřez šy hač šotal šlyšchal, a šchto čžešch š Božim šlowom čžiniczž,

kotřez džēřba čžitajš! Šchto dyršimý š Božim šlowom čžiniczž? Šamamý Šejušowe wotmolwjenje w našchim džēřbnich šterče. Ššchto wotmolwi wón nam na to prašchjenje? Šenož to: „šbóžni šu, kiž Bože šlowo šlyšcha a to šame wobarnuja.“ Šwjazy niž, to je jara jednore. Šle wšcheloše ša naž w nim potajene leži. Čžžemy špytacž, šebi to wotmolwjenje: „šbóžni šu, kiž šlyšcha a wobarnuja“, šust bliže wobhladač. „Šaj“, prašich ty, „šlyšchecž, to ja čžinju; ale to druge, to wěčče pschezo njepšchym čžinil.“ Šle šy ty wopravdže tež pschezo šlyšchal? Šnješebaj šo šam! Šajša maliczžošcž njeje to „jenož šlyšchecž.“ Ššy teho tak wěšty, šo šy šlyšchal? Šo je dobrý wušpěch předomanja, hdyž šo to šlyšchjenje nawucži, šo šo to wurečžane, tač š wuchom pschiwosmjje, šo wopravdže do pomjatka šandže, wot njeho šo šapšchija a twjedže šedži. Šnješny tač někotry křocz w Božim domje pošedžal a šlyšchal, a w druhim wšomiku wjazy njewjedžal, šchto bč prašene? Šwone bč šo šhubilo w tym šamym wšomiku kač by wotwěte bylo. Šo šlyšchjenje je džēlo; ale tole džēlo hišchče njepšchym čžinil, — ja hišchče njerečžu wo wobarnowanju, jenož wo šlyšchjenju, wo pschimanju a rošpominanju. — Š žyřtwi tač džiwne mało k temu šlyšcha, šedžbliwošcž wšchitlich myšlicž. Šhdyž pschedešchčžnik na šemju padnje, šo boju, šo šo šedžbliwošcž wjēšcheho džēla šhromadžijnje na pschedešchčžnik škoži. Šbo hdyž šust čžehnje, je jedyn tač štarobliwy ša šwoju štrowošcž a špomina jenož na to šatrašchne čžehjenje. — Ša rejšwarškej šubi pač šo tebi čžehjenje tač štrašchne njēša. Šbo, hdyž w twojej šbrožni mlóčžicž mēnišch, kač dobre by bylo, hdy by šust mjenje čžahnylo, ale — mlóčžicž dyršich a mlóčžicž čžešch a na čžehjenje šabudžesch. Šahorjenje jow roššudži. Šahorjenje šo na rejšwarškej šubi pošaje, tež pschi džēlanju; ale še mšchi šo hušto bjes šahorjenja šhodži, abo — daj mi to šhutnišcho wušpajicž — še mšchi šo šhodži bjes prašchjenja, šchto wutroba k temu praži — nicžo do žyřtwje njecžehnje, — hdyž ty šnutššowneho wabjenja še mšchi džēšch, je to šame, hač hdy by wušchol ryby šojicž, wušotowany še žerdžemi a še šchnóru, ale bjes wudžicžti ty wjele njenašojšch. — Šē, tač šohko njeje, „jenož šlyšchecž.“ Ššym šo někotry křocz temu džiwal, jako šam š pošlucharjom bčch. Ššo wč, šo duchownemu wšnu dawach, a my duchowni mamy wěčče wjele winy, ale — daj jenož raš šam šebi wšnu! Ša wěřju, hdy by prawe šhuboše šahorjenje ša to Šóšške šnutššownje šacžul, a prašchjenje a žedjenje po Božy pola tebe žiwe bylo, hdy by myšliš: „Šch, šo by tola duchowný džēřba wo tym předomal, na čžož tač nušnje wotmolwjenje trjebam! Šha by hinač š tobu šo ščinilo. — Šle daj mi dale hičž. Šejuš praži: šbóžni šu, kiž Bože šlowo šlyšcha a to šame wobarnuja! Šdaj mi něč wo tym wobarnowanju k tebi řečžecž. Ššo nadžijam, šo žadanje po Božy a po tym, šchtož Šóšške je, w tebi šacžuwajšch, šo šlyšchich, šo potajšim wěšch, šchtož w žyřtwi šo řečži a šo teho dopomnišch. Šy šnano rjējnješch; „Šotom šym pač niž jenož šlyšchal, ale šlyšchane tež wobarnowal, hdyž šo teho dopomnju, šchtož šym šlyšchal.“ — Šaj, ty šy runje tač wobarnowal, kač hdy budžechne šhlēb vječ, a měšto šo šhlēb w dobrej piňzy wobarnowajšch, jón wofach do šněha pošoži a jón tam ležo wostaji. Šy měšechne šhlēb, ale jón na prawe wajšchne njewobarnowa. Šžiwne ma šo š tym: Šedyn móže šo wjele šlyšchaneho dopomnicž a tola njeje jemu nicžo do wutrobny šašchlo. Šraš dyršjesche něčto po mlóko hičž; wón měšechne šudobje ša mlóko a dyršjesche dele do čžmoweje piňzy, šo by mlóko horje pschijnješl. Šlošar mlóko čžerpa liter po literu, ale džiwno, žana křepka do šudobja njepadnje, wšcho na šemi plówa. „Šle, mój šubny, rjēnje mlóšar, wšcho džē nimo bēži!“ — „Š, ja šym šabyl, wčto wotšbēhnyčž!“ džēšch šupž. Še šo wam drje tež tač šchlo, bč wajšchne mlóšowe šudobje tež š wčšom šacžinjene? Šóh je to tač hušto nad wami šhonič, a my, jeho šlužomnizy tež. Š žyřtwi šedža tač mnošy š wčšom na wutrobje. to šo čžerpa a čžerpa a pschi tym žana křepka do šudobja njepšchindže. Šnješče w bibliji wo podobnym wobrašu čžitali? Šw druhim lišče na Šorinšišch na ščēžim štawje šteji wo tym: „Šle hač do džēřbnišcheho dnja, praži ja, hdyž Šlóššak budže čžitaný, wšny tón šawěšch na jich wutrobje; hdy by šo pač ta šama wobročžila, k temu šnješej, šha by šawěšch přecž wšaty byl.“ Š, tač hušto šy w žyřtwi šedžal še šamšchenej wutrobu! Štaraj šo, šo šo šawěšch přecž wšimje! „Šle tač mam to šapocžecž?“ budžesch šo prašchecž. Šwšly: psches modljenje. Šmodl šo k Šohu, a wón budže tebi pomhačž, šo twoja wutroba pschiwosmjje niž žyle předomanje, to móhlo pschewjele byčž, ale šust. Šwēř mi, kač džiwno je, hdyž je šchto lēto wot lēta še



samrnjenej wutrobu ředzał, a potom nable řo stanje, jo mała řchřeczka, prawy řaczishecź do wutrobny řańdže. To tebe pohnuje a řo řyboli a tak řpodźiwuje čzopło řo mıtřfach řczini, wořebje, hdyž řo přeni řas stanje. Druhdy řym ředzał a řhwılku řředowanje řobu řlyřchal, ale niečo njebė mi do wutrobny řařchło. Potom drje řym řo modlıł: „Luby Wožo, pomhaj, jo nieřhto do wutrobny dořtanu!“ Ź wón je řtajnje pomhaj.

„Přchındź i prařchenjom a i pytanjom!“ prařach w řpoczatku. „Přchındź i modlenjom! prařu nětk. Ředyn mojich přcheczelow řas powjeda: „Lėto wot lėta ke mřchi řhodžach a přchi tym řaneho řaczishecza njeprytnych. Duž buch wubudžený!“ — řako řařo ke mřchi přchındžech — tón řamřny duchowny, ta řamřna řyrkej bėřche — potom dyrbjach řo prařchecz: „Ře to to řamřne řłowo, kotrež dolhe lėta bje wřcheho řaczishecza řlyřchal řym, a nětk do mnje řańdže a we mui jako mōz řkutkuje?“ Ĥaj, řłowo bėřche to řamřne, ale wón tón řamřny wjazy njebėřche. — řa dale du. Řjesda řo wam, jako by řesuř kufť přchekrucze ře řonu w řczenju řeczal? — Řjeje přecz, jo wona přches jeho řłowo řapřchijata bėřche. Wone tak na nju řkuttowařche, jo řřjedź luda wolajřche: „Řbōžny je tón řıwot, řız cze nořyl je a te nadra, kotrež řu tebe cześchile.“ Ź, řchtó by řajřeho řyna mėl! prařeřche wona. Kufť maczerneho wařchnja to bėřche, i kotrymž řwōje cźuczã wupraji; ale to njewuczini. řapřchimnřena wona bė; řo we, jo wřchıtřch ředźblıwōcź na řo czechnjēřche; wřchıtřy na nju řo dohlada wřřhi řo bjes řobu prařchachy: řchtó to bė? Ź temu nieřhto řłuřha řo ř temu wuřtajicź. Wona bėřche řhrobla řona, a to teho dla, dokelž wot řesuřa řapřchijata bėřche. Řjedyrbjeli nětk mřřlıcź, jo by řesuř ju řhwılł a ř nej prařıl: „Řbōžna řy ty, twoje přches wėru řylne cźucze je tebe řbōžnu řczınıł!“ abo nieřhto podobne? Wón to njeprařı. Wón njeprařı: „Přches twoje cźucze budžeřch řbōžna!“ Ź, wón kufť řymnjřcho řjekny: „Ĥaj, řbōžni řu, řız Wože řłowo řlyřcha a to řame wobarnuja!“ Wón ju, jo byř tak prařıl, i pruħu řymneje wody pokrjepı. řšym w řwōjej wořadze jıch wjele řnal, řız bėřchu řapřchıjeczı a mōžny řaczishecź Wožeho řłowa dořtachy; woni bėřchu tak přchewřaczı, jo řo řylřy jım i woczow ronjachy. To je dobre a krařne, ale tola dořcz njeje, přchetōž řesuř prařı: „Řbōžni řu czi, řız Wože řłowo řlyřcha a — to řame wobarnuja!“ — Ale njeje wıřhal řhlėb w pinzy derje řřhowany? — Přchezo nıř. Přchedřtajezje řebi řonu — wudowu i maľny dźeczını. Wona je wot bohateho bura pječź pokrutow řhlėba dořtala, kotrež do řwōjeje pinzy poloři, ale tam ležo wořtaji. Wona řıwnořczje potřeba a teř jejne dźeczı; a tola wořtaji pokrutu derje řřhowane w pinzy ležo. Tak jıch wjele je, řız i Wořım řłowom runje tak cziņa. Řız jenož w tym leři řymjo řłowa, pėřnje w pinzy wutrobny řřhowacz, ty dyrbıřch jo jako řıwnořcz wuřıwacz. Řjepolōž twōj řhlėb do řněħa; poloř jon do pinzy, ale njedaj jemu tam lezcz. Wuřıwaj řhlėb, wuřıwaj Wože řłowo! Potom Ĥalle je derje řřhowane. „Přchındź i prawym řahorjenjom“, najpředy prařach, „přchındź i modlıtwu“, řjeknych potom, nětk napořledł prařı: „přchındź i řłodom!“

Wuřıwaj Wože řłowo tak, jo do mřřłow, do wole, do dobrych wařchnjow řo pola tebe wobroczi, nowe rořzenje w twojim řnutskowym cźłowjehu řo řczını, runje řař řproba, kotruř ř řebi bjerjeřch, do řrwje a do řořczow w twojim czele řo wobroczi. Nětk řzı hıřchcze řłowo i bohateje řchazoweje komory Wožeje wřacz a řzı wam ř jėdži podacz — řrótkle řłowo, kotrež dyrbıczje řobu domoj wřacz, we wutrobach řpyřacz, po nim pař czińıcź, řař řczje dženřa řlyřcheli — řzeczje to? Nětk dyrbıczje hotowı bycz, to řame Ĥorje wřacz i maľny řłodom we wutrobje — najlėpje, wı poszczelczje Ĥromadze modleřke řdychnjēncźto ř Bohu Ĥorje. „Ĥ kajte řłowo řzereřch nam řobu dacz?“ prařıczje wı. řzı wam řajře řobu dacz, kotrež mi řamemu Ĥuřto ř řohnowanju bėřche. řesuř je, řız jo prařı: nieřtón njeř nje mřřlı, jo jemu njeplaczı. Řbōždemu bjes wami placzi, a nieħo njenamařam, kotremuř njeplaczı. To řłowo řteji w řczenju řwjateho řana na řchestym řawje a ma řo tak: řchtōž ke mni přchındže, teho nochzu ja wuřtorczıcz. řamjenı!

## **řchėřnath džen oktobra.**

(Potraczowanje.)

### **II.**

řary wojak bėřche i Worakom ředma řodřınu wotpoczowal, jako přchi řamym řtanje nēřajřı ropot řaklıncza. Wón řhėtjje pořtanı a do bėřza přched řtan. „Worako!“ řawōla řo do řtana

řo řawrēcziwřřhi, „řtan, řıžo řo řapoczınje. řorucz twoju řušchu řchřıtej Wožemu.“

„Derje“, wotmolwi Worak, „něħdy řo tola dyrbı řapoczecz; czi m předy, czi m lėpje! Dyrbıřch dolho czařacz, teř jenož wōprōžnjıřch.“

řzãř bėřche přchıřchōł, jo mējeřche řo bitwa řapoczecz. řıle wulke řėħwo řo řıžo řıbařche. řřchudřom řtawachu wōjazy, wulzy, řylni řudžo. řone řjeħotachu do mōřreħo řańřcheho powētra a wřchudřom řaklıncza ropot wořow tak řylnje, jo mōħle řo přches nıōn řıpřczãńřke mureje řpowalecz.

„Albert i řonfeld!“ řawōla orđonanř-offıřer, „ħdže řczje?“

„řu! řeja drje řo řapoczınje?“

„Ře wřcho přchıtōwane?“ woprařřha řo offıřer i řrótkã, „je wřcho přchıtōwane?“

„Wřcho je hotowē“, řawōla Worak i dobom ře řarym řonfeldom „njeřcheczł njeř jenož přchındže!“

„Wřcho derje“ prařı wřřřch, „řonfeldowı polk pada řo na prawy řřıoħ řlyřy, i napřcheczã řıbertwōłkwıřow; tam řmēje dźčł. řapoleon řteji tam blıřto je řwōjımi wubranymi wōjřřami.“

řele řrótkle rořřařy podawřřhi, řawrēczi wřřřch řonja a bōřı řwřeřche jeho řańřřha řurjawa. řrótkle wōkomıķı pořdřıřchō pıřřachy pıřřarjo po wřřchėř řōnřach a bubnarjo bubnowachu, jo byřhu teř pořłednjehō wōjaka, kotruř Ĥıřchcze řtanıł njebėřche, je řłōdřeho řpanja wubudřıli. řonfeldowı polk nařtaji řo na pucz na pojnãmjenjene mēřtno.

„řu budže řurōwje!“ mēnjēřche Worak.

„Ĥaj, přcheczłto, dyrbıny jenož řładacz, jo řhėtjje ř řōnřej dořıdžemy“, dźeřche Albert, „řwawne bitwı, kotrež řu nařřı jėđni wōndano pola řachawow bılı, bėřhu jenož dźczczã Ĥra porıno Ĥoborřkej bitwje, kotrař nētkole řo řapoczınje. To budže řurōwe porãzenje. Řı řo řda, jo řo pořłednje bitwıczı řenje doBILE njeřku, jo byřhu řo wřchė wōjıřke mořy na řłowne porãzenje wōřřhowale. řřchıtřy wōjazy řjednoczenıch mōřnarjow řu řo tu w řıpřczãńřřch řumınach řeřřlı. řuřıojo, řruřřazy, řwřřıřřy a nēmjře wōjřřa, kotrež řu řapoleona wopuřchczıli, budza řo i řranzowřami w řjekowřkej bitwje mēřıcz. Wōħ budź nam Ĥnadny a wořtanı i nami!“

Worak jėřãajřche pōdla řtareho wōjaka, ani řłowczka njeřeczō. Wōjazy pořřłuchachy radořtnje řwōjemu řhroblemu wjednjekj, a Ĥdyž bėřche řo něħdže řodřına mınřla, řtejeřche řonfeld na řōřzy pōdla řıbertwōłkwıř a woczãřowařche přchıřař, jo ma řo bitwa řapoczecz. Wōjazy nutrnje mječczachy a woczãřowachy wōkomıķ, Ĥdyž budže řo i přēnjēje řanonı wuřřelıcz.

„Nařřch polk je w pořłednim czařı řtajnje wjele wuczēřpıcz dyrbıł“, mēnjēřche Worak, jo by wořtudle mječczenje řōnřa dořtalo, „w řōđdej bitwje řym nařřıch najřřhroblıřchıch wōjadow řřubılı.“

„Moji wōjazy řu řhroblı řudžo!“ wotmolwi Albert i řonfeld, „czi budza dženřa řmuřıwje wōjowacz! to je moja wēřta nadřıja. Ź Ĥdyž tu teř wřchıtřy řwōje řıwjenje wudychamy, řzemy tola to czińıcz, řchtož nam po nařřej přchıřřłušchnořczı přchıřteji!“

„Wōħ daj pořohnowanje nařřım brōńjam“, wotmolwi Worak.

„Řı džiwna mřřł přches řłowu czechnje. řadny polk nıma po řanej bitwje telko morwıch a řranjınych jako nařřch. We řłownıch bitwach je řtajnje něħdže polořızu řřubılı. řacz tu řadny přchēradnıķ njeje? řřnano je tola tak — jo njeřcheczł nařře pořřajenje řnaje.“

„Ĥdy byř řajřeho přchēradnıķa wuřřłėdřıł, bjeje wřcheje řnadny a řmılnořczje byř jeho řařřelıcz đal. — řchtó pař mōħł řajřele njeřkrařnořczje řapleřcz?“

„řuzında!“ řarjekny Worak. „Ĥalle w mınjenjey nořy řu ju nēřtōřı i nařřıch řudži wıdřeli, řak je řo řřadřı i řėħwa mēla a řak je ř njeřcheczłřřım řřařřıřam bėřãala. řak i najmjenřřãa powjedajı. Ź řchtož řy ty mi řańdženu nōz powjedal, je moje mēńjenje jenož wōřřrucził!“

„řzert a řela!“ řawōla řary řonfeld, „czechō dla řmē řo teř tele řtare řřworjenje řtajnje přchi nařřım polku czerpıcz? řola ja řzı — —

řary wōjak nje mōžeřche dale řczecz. Něħdže na prawıřy řawřjekny mōžne wuřřeljenje i řanonow — a to bėřche řnamjo, jo řo bitwa řapoczına. řřchudřom nařřajıřhu řo wōjıřke wōdřelenja, jo byřhu řo njeřcheczłřam blıřıle. Bōřı wřjeřřotachy na wřřchėř řōnřach řřelby. řrōczjele přōřãa pořřchōwachy řo a i nımi řmēřãa řo dım řřelbow a řanonow. řrdonanřı Ĥanjachy do wřřchėř řōnřow, řřompety řaklınczachy, bubony řcheczerczachy, po řılej



dołhoſczi wójſka roſwinaſche ſo bitwa. Na wobemaj ſtronomaj wojowachu i tajſej ſhrobloſcju, kotraž ma i czeſka runjecza. Napoleon chyzſche ſo najprjedy na czeſte wójſko pod wjetchom Schwarzbergom walicz a chyzſche jenož hiſcže pſchitad ſwojeho ſwérneho Maſdonalda woczafacz. Tola Czecharjo ſo ſami prjedy do njeho dachu; tola wójſta ſbożowna hwěſda Franzoſam pětne ſwěczeſche; awſtriſte wójſto dyrbjjeſche pſched pſcheſtynym franzoſkim wohnjom naſad hicz. Latur-Mobur (Latur-Mauboury) doby ſo ſe ſwojimi jědnymi hač do bliſkoſcje ruſkeho kžězora Alexandra a pruſkeho krala. Wobemaj ſo jenož pſcheſ ſhrobloſcž Ružy Orłowa-Dawidowa a pſcheſ to žiwjenje ſdzerža, ſo běſche Latura kulka nadeſchła. Nižo běſche Napoleon pſchitafal, ſo ma ſo w Lipſtu ſe wſchěmi ſwonami jeho dobycže wuſwonicz, a ſo ma ſo poſuol do Parija poſlacz, ſo by tam Napoleonowe dobycže woſjewil. Tola i drugeje ſtrony pſchitadjeſche móžny njepſheczel: awſtriſki nawjedowač Meerfeld běſche ſebi pódla Daliz pſchethód pſcheſ Pližu wunuſowal; teſt stary Blücher běſche ſe ſwojimi, w bitwach derje naſhonjemmi wojakami na bitwiſcže dočahnył a nawali ſo do njepſheczela. Franzoſkeho nawjedowarja Marmonta poraſy Blücher pódla Mōckerna, hač runjež běchu ſo wojazy na wobemaj ſtronomaj ſe ſaſakloſcju bili. Haj, Franzoſojo běchu tu 40 kanonow ſhubili. Albert i Konſelda běſche ſe ſwojim polkom wopravdžite džiwy ſhrobloſcže doſonjal. Borak wojowafche nimale ſtajnje pſchi nim. Duž wuńdže wojakam cžorny próch. Tola czi dachu ſo ſe ſwětkym teſatom do njepſheczela. Borak běſche ſo woſebje pſchi pſchethodže pſcheſ Pližu wuſnamjenil, a hdyž dyrbjjeſche ſo Meerfeld ſe ſwojimi wojakami hiſcže raſ pſcheſ rěku wrěciz, dha běſche Konſeldowy polk, kotryž njepſheczela nuſowafche, ſo dyrbjjeſche na ſwojim mětne ſtejo woſtač. Tak móžeſche ſo wrěcjenje pſcheſ rěku w dobrym rjedže ſtač.

(Poſtracžowanje.)

### Biblija twoje žiwjenje!

Pſched něſchto cžahom pſcheſ nowiny powjeſčž džěſche, ſo je we wulkim ameriſkim mēſcže Philadelphiji žónſta wumrjela, ſdalena wot ſwojich lubych. Wothladowarſki, kotrež ju hladachu, njemějachu ničzo nuſniſche cžinicž, hač ſo wſchitko, ſchtož wona ſawoſtaji, ſebrachu a wurubichu a ſebi taſ jejne wězy pſchiſwojichu. Ale na jedyn raſ kaž ſdychnjencžko wuſtlyſchachu; wone ſo wohladnychu, tola dale ničzo widžicž njemōžachu; woni dale rubjachu, jedyn kruč po druhim do jich dnjſakow ſhwataſche. Tam teſt biblija ležeſche, i czeſkim ſlotym wobbičom wobbita. A hdyž jena wot-hladowarſka tu ſam uuhlada, chyzſche ſebi ju teſt wjacž. Tola ſe žaloſtnym ſawoſlanjom tej ſamej k ſemi dele padnyčž daſche, pſchetož ſady ſebje zuſu žónſku w kaſcžeju ſedžo wuhlada. — Wboha žónſka běſche wſchitko ſobu pſchihladowala; wona běſche jenož na ſdacže morwa, žyle ſproſtnjena ležala. Wona běſche widžala, taſ bē jej jedyn kruč po druhim ſebrany; ale jako wo jejnu drohu bibliju džěſche, wona ſwoju bibliju ſaſo doſta; teje njechaſche prjecž dacž. Luboſčž k bibliji jej jejne žiwjenje ſaſo da. Hdy by jejna biblija njebyla, ſchto wē, kaſki ſrudny kōnz by i tej zuſei žónſku wſało!? Tak bē jejna biblija jeje žiwjenje! — Njeje nam tutōn podawł ſa pſchirumanje? Hlaj, njeje taſ nēkotryžtuli w naſchim ludže po ſdacžu morwy a ſebi jene kublo po druhim rubicž da? Ale derje nam, hdyž my hiſcže na ſwojej bibliji wiſamny a ſebi ſwoju bibliju wſacž njedamy, pſchetož potom budže i naſchej bibliju teſt naſche žiwjenje wuſchowane. Haj, hdyž ſo tebi teſt wſchitko woſmje, njedaj ſebi bibliju wſacž, ani twojej wutrobje ani twojemu domej, pſchetož taſ dołho hač ty twoju bibliju twjerdže džeržiš, teſt ſwoje žiwjenje twjerdže džeržiš. A hdyž by w ſwojej bibliji taſ doma a ſnath, ſo je twoje naj-drožiče kublo w cžerpjenju a wjeſelu, potom budžeſch ju jako twōj najwjeſchi poſklad džeržecž a twoja wutroba budže ſo i boloſcju a ſtyſknoſcju ſtorowacz, hdyž chzedža czi twoje drohe Bože ſłowo wſacž. Teho dla waž ſebi bibliju, wona je twoje žiwjenje. H.

### Wiſhelate i bliſta a i daloka.

— Naſch luby nowy ſerbiſki dom je ſo ſaſidženu pōndželu twaricž ſapocžal. Anjeſ twarſki miſchtr Kaup twar wuwjedže. To je wam wēcže wſchitkim wulzy ſwjeſelaza powjeſčž, ſo ſo nētko naſcha nadžija, kotruž ſmy dołhe lēta w ſebi noſyli, dopjelni.

Njeſabudžmy teſt my nētko, hdyž twar ſe ſemje ſo ſbēhačž widžimy, twarſke kamjenje pſchinoſchowacz, ſo dobrowōlne dary woprjemy ſa naſch Maczičny dom. Sajimawe je ſnawo teſt lubym Eſerbam, ſhonicž, ſchto je ſo do ſakladneho kamjenja, kotryž ſmy jutry ſa naſch dom položili, do piſmow nuts ſaložila. W ſchleńcžanej trubjeli je nimo poſlednich cžiblow wſchitkich ſerbiſkich cžahopiſow ličžina i tymle wobſahom:

W mjenje najſwječičeje Trojizy Wōtza, Eſyna a Duchu ſwjataho. Amen.

Macziža Eſerbiſka,

prēnje towaſtvo Lužiſkich Eſerbow, 18. haprleje 1845 i naſtorkom Jana Ernſta Eſmolerja wot horliwych Eſerbow w Budyſchinje ſaložena, a 7. haprleje 1847 i pſchihwolenjom krajiſkich wuſchwoſcžow doſaložena, je jutry 1897 ſwōj 50 lētny jubilej wulzy ſwjatocžnje ſwječičila. K doſtojnemu wopomnecžju tyhcle doſonjanych 50 lēt narodneho džěla je ſo na ležomnoſczi Maczižy Eſerbiſkeje w Budyſchinje, rōžk lawſkich hrjebjom a ſwonkowneje lawſkeje drōhi, pſched 25 lētami ſa Maczižu Eſerbiſku kupjenej, ſakladny kamjen ſa nowy dom, mnohe lēta pſchihotowany, ſwjatocžnje položil:

21. haprleje 1897,

hdyž běſche Teho Majeſtoſcž Albert kral w Eſiſkej a Teho Majeſtoſcž Wilhelm II. nēmſti kžězor a kral w Pruſkej.

Do ſakladneho kamjenja kladžetej nēcžiče pſchedſtowo a wubjerſk mjena hlownych ſaložerjom a njeſapomnitych wjedžiczerjom Maczižy Eſerbiſkeje Kłina, Eſlerja, Eſmolerja, Pjuhla, Hōrnika, Buſa a Senčža. Nad jich ſwjatym wopomnecžjom njech ſo po-ſbēhne nowy ſerbiſki Maczičny dom Bohu k czeſczi a Eſerbam k ſpomōženju!

Pſchedſtowo Maczižy Eſerbiſkeje:

Surij Saub, ſarač w Njeſwacžidle,  
mēſtopſchedſyda.

Saub Skala, Canonikuſ, ſarač Naſcheje lubeje Anjenje  
w Budyſchinje, piſmawjedžer.

Wubjerſk Maczižy Eſerbiſkeje:

D. Hendrich Zmiſch, ſarač w Hōdžiju.

Cžebny pſchedſyda Maczižy Eſerbiſkeje.

— W Strōzi pola Barta ſo na nowe lēto nowa ſchula twari. Twar je ſo pječa knjeſej twarſtemu miſchtrej Kilianej we Wōsbōrtu pſchepodał.

— W Magdeburgu je ſo pſched krōtkim pomnik kžězora Wylema I. w pſchitomnoſczi kžězora a kžězorki ſwjatocžnje poſwječil. Pſchi teje ſkladnoſczi je kžězor w rēczi ſpominal na wažnu historiju tuteho mēſta, kotrež je w martraſkim duchu a w ſdobnym podacžu ſa ſwoju wēru cžerpilo a ſachodny pomnik historiiji ewangeliſkeje wēry ſtajilo. Wōn ſpominaſche na ſmužite wuſtupowanje Magdeburgſkich ewangeliſkich w 30 lētnej wōjnje. Tehdny bu mēſto, dofelž ſo njepodda, wot kaſtholſkeho wójſta na žaloſtne waſchnje wupuſcžene. Wot 36,000 wobydlerjom jenož malo tykaž ſmjerczi wucžekny. So naſch luby kžězor tule ſhwalbu mēſta wuſbēže, je wēcže ſdobne a prawe, a my ſroſymicž njemōžemy, ſo ſo kaſtholſke nowiny teho dla hōrſcha, hdyž naſch ewangeliſki kžězor cžucža ſwojeje wutrobny wupraji.

— W Ruſowſkej bu mēſto Oſtrow wot žaloſtneho wohnja domaphtane. Na 400 domow je ſpalenych, 4000 wotpalenych leži bjeſ domiſny pod hołym njebjom. Dwaj mužej a dwē žonje ſu ſo ſpalili; jich wjele džeczi hiſcže namafali njeſbu. Schkoda je jara wulka. W Belgijej paſ je woda, kaž pola naſ wulku ſchodu nacžinila. W polnōžnych provinzach ſu žaloſtne ſliwki a njewjedra mēli. Žnē ſu i wjeſcheho džěla ſanicžene. 14 woſobow bu wot blyſta trjehenyh a wjele domow je ſo wot blyſta ſapalilo a wotpalilo. Wōh je w poſlednim cžahu i móžnym hloſom i njebjjeſ dele rēcžal, hdyž je taſke ſudy na ludži poſlal. Ach ſo by teſt lud ſroſymil jeho hloſ a ſo wobrocžil na prawy pucž, ſo by Wōh tōn Anjeſ ſaſo ſwojemu hnadnemu woblicžu nad nami ſwěcžicž dacž mōhl!

### Nēſchto k roſpominanju.

Œchto druſty cžinja, ſo njepraſchej!

Hladaj ſwēru, taſ twoja wēz tu ſtej'!

\* \* \*

Poſledni džer je nam Wōh potajił, ſo bychmy kēdžbu mēli wſchitkich dnjom.